

ABSTRAKT

Předmětem této diplomové práce je mapování pregramotnostních dovedností socio-kulturně znevýhodněných dětí posledních ročníků mateřských škol, a to ve srovnání s výkony v oblasti pregramotnostních dovedností jejich vrstevníků. Práce je zpracována na podkladě empirického výzkumu v mateřských školách s dětmi (N=47) ve věku 68 až 82 měsíců a jejich rodiči (zákonnými zástupci).

Cílem této výzkumné diplomové je nejen popis charakteru pregramotnostních dovedností předškoláků ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, ale také systematický přehled poznatků o fenoménu socio-kulturního znevýhodnění ve stávající odborné psychologické literatuře a návrh konkrétního postupu pro identifikaci socio-kulturního znevýhodnění. Tento postup je v předkládané práci aplikován jako součást metodologických kroků ve výzkumné části práce. Socio-kulturní znevýhodnění je tak identifikováno na základě nejvyššího dosaženého vzdělání matky a úrovně receptivního slovníku dítěte.

Statistické analýzy údajů o pregramotnostních dovednostech socio-kulturně znevýhodněných dětí a jejich vrstevníků neohrožených socio-kulturním znevýhodněním odhalují, že socio-kulturně znevýhodněné dosahují v rámci některých pregramotnostních dovedností (fonematické uvědomování, znalost písmen, počáteční psaní a čtení) statisticky významně horších výsledků než děti neohrožené socio-kulturním znevýhodněním. Dále ukazují, že frekvence čtení dítěti v rodině vykazuje v rodinách dětí socio-kulturně znevýhodněných menší četnost než v rodinách dětí intaktních. Provedený výzkum tak poukazuje na negativní vztah mezi socio-kulturním znevýhodněním a kvalitou pregramotnostních dovedností i pročetnářskými rodinnými aktivitami, jako je například čtení rodiči dítěti.